

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 193. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 21-го серпня 1939.

No. 198. Jersey City, N. J., Monday, August 21, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ 4-0237. — Тел. М. Н. Сороку: BERGAN 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКА ПОПИРАЄ АНГЛІЮ ПРОТИ ЯПОНІ

ВАШИНГТОН. — Сомнер Велес, заступник секретаря стейту, подав до відомої конвенції преси, що американський уряд полирає станом, яке в економічних справах у Китаю заняв англійський уряд, котрий відкинув домагання японського уряду. Американський уряд заняв становище проти японських домагань, які, на його думку, мусять зле відбитися на торговельні інтереси Злучених Держав.

АМЕРИКА І КАНАДА ГОДЯТЬСЯ ЩОДО ЛЕТНИЧОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд зробив угоду з канадським урядом щодо правил, яких мають придержуватися підприємства для летничої комунікації при переїзді з одного краю до другого.

Угода дає передовсім кожному краєві право возити вільно людей і товари до другого краю.

МЕКСИКАНЦІ АТАКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ПРЕСУ

МЕКСИКО. — Генерал Альмасон, головний опозиційний кандидат на уряд президента Мексики, заявив у своїй розмові з представниками преси, що газети в теперішню пору повинні піддержувати мексиканський уряд у його переговорах з американським урядом за нафтові терени американських громадян, забрані мексиканським урядом.

Тимчасом мексиканська преса закидає американській пресі, що вона є рабинею нафтових інтересів.

„МИТНА ВІЙНА“ МІЖ АМЕРИКОЮ І МЕКСИКОМ?

МЕКСИКО. — Мексиканський уряд зніс 12-процентове мито на срібло, яке експортується з Мексики, а рівночасно підніс мито на експортоване золото, олово, мідь і цинк.

Зарядження явно звернене проти Злучених Держав, котрі недавно обновили ціну срібла, якого їм доставляє передовсім Мексика.

ХОЧУТЬ КІНЦЯ ДЕПРЕСИ ВІД УРЯДУ

ВАШИНГТОН. — У своїм місячній перегляді бізнесу Американська Федерация Праці взиває федеральний уряд повернути добрі часи, довівши до об'єднання бізнесу й робітників для акції поширення продукції.

ФОРД НЕ ПОСЛУХАВ РІШЕННЯ РОБІТНИЧОЇ РАДИ

ДІТРОЙТ (Мішіген). — Фордова Моторова Корпорація відмовилася прийняти назад на роботу 24 робітників, котрих прийняти на роботу назад домагається Краєва Рада Робітничих Відносин. Мовляв, прийняти це рішення рівнялося відібранню свободи слова Фордові.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАВІСИЛА ЮНІО

АТЛЕНТИК СІТІ (Нью Джерзі). — Виконний уряд Американської Федерация Праці завісив у членських правах друкарську юнію, одну з основниць Федерация, за те, що вона не заплатила розмету на боротьбу проти Конгресу Промислової Організації.

Федерация каже, що поки друкарська юнія не заплатить уповні своєї пайки в сумі 22 тисячі доларів, її представники не можуть брати участі в нарадах і рішеннях Федерация.

СТАВЛЯТЬ НА СУД ЗА ЗАВОРУШЕННЯ ДОПОМОГОВИХ РОБІТНИКІВ

СТ. ПОЛ (Міннесота). — Проти 70 робітників, що брали участь у недавніх заворушеннях допомогів робітників, федеральний суд почав судові доходи. Уряд не подає до публічного відомо цих осіб. Думає він поставити їх на суд, як обвинувачених за поважні злочини.

АВТОМОБІЛЬНІ РОБІТНИКИ ПРОТИ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

ДІТРОЙТ. — Підчас голосування в фабриках автомобільного підприємства Пекарда за юнію Американської Федерация Праці подали свої голоси 1,547 робітників, за юнію Конгресу Промислової Організації 6,090 робітників.

БУВА ЧЛЕНКА „БУНДУ“ ЗІНАЄ ПРОТИ НЬОГО

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим комітетом для розсліду неамериканських акцій станула в п'ятницю як свідок 19-літня Гелена Вурос, котра була колись членкою Німецько-Американського Бунду і їздила навіть до Німеччини на спеціальні курси „Бунду“.

Її зізнання протилися зізнанням Фріца Куна, провідника „Бунду“, котрий представляв „Бунд“ як патріотичну, демократичну і проамериканську організацію. Вона представляє „Бунд“ за організацію, яка ширить нацистичну ідеологію, що між іншим, голосить опанування світу, в тому й Америку, нині.

Дівчина заявила, що до „Бунду“ зразила її передовсім неморальна поведінка лідерів „Бунду“ до дівчат.

НА ВАКАЦІЯХ.

Навіть підчас свого вакаційного кружання на кораблі „Тоскалуса“ здовж канадських берегів президент Рузвельт, як видно з свідань, слідкує уважно за пресою. Його син Френклін і жінка останнього власне принесли йому витинки з газети, і президент його перечитує докладно.

ПРОБУЮТЬ РЯТУВАТИ ВИСТАВУ ПЕРЕД НЕДОБОРАМИ

Щоб не допустити Корпорацію Світової Вистави в Нью-Йорку до банкрутства, дирекція Корпорації постановила зменшити видатки вистави. Зменшено передовсім число робітників, чим заощаджено \$1,000 на день; іншими ощадностями Корпорація сподівається довести висоту ощадностей до \$5,500 на день.

ЯЗВА ГУСЕНИЦЬ

Внаслідок довготривалої посухи появилася в Городенці язва гусениць, що наробила багато шкід, перш за все на порічках.

ЛЕТАТЬ ДО СТРАТОСФЕРИ

Стратосферний балон „Гвозда Польські“ полетить ц. р. до стратосфери з Хохолівської Долини, або з Славська.

ВИСЕЛЕННЯ ЧУЖИНИ

На припорушення адміністраційної влади виселено з Польщі до Румунії Константина Фанту, румунського громадянина, що вбивав без болю пальцями зуби.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ЛЬВОВІ

Англійський віцеконсулят у Львові піднеси до ступня консуляту. Становище консуляту займає Джордж Джонсфрі Мідлтон.

ТЕРЕСА НОЙМАН ЖИВЕ!

Німецька преса заперечила вістку про смерть славної стигматички Тереси Нойман, яку поширили французька та англійська преса.

ВКРАЛИ 800 ЛІТРІВ СМЕТАНІ

З молочної в Магерові, равського пов., вкрали разом з баньками 800 літрів сметани. Зловбив приловила поліція із добою.

МОЛОЧАРСЬКИЙ СТРАЙК ЗНИЖИВ СМІЛІСТЬ МОЛОКА НА 37%

Місто Нью-Йорк починає вже відчувати недостачу молока внаслідок страйку молочарів. Міський уряд каже, що через страйк у четвер доставлено до міста 37% менше молока, як звичайно. Страйк зазначився знову насильствами. Міста діткнені браком молока, починають уже думати про якусь акцію рятунку.

НАУКОВІ ДОСЛІДИ В ЕТЮПІ

В Аддіс Абебі створено наукову організацію для дослідів над археологією, етнографією й історією Етіопії. Досліди охоплюють цілу територію Етіопії.

20 ГНІЗД ЗАГОНОВОЇ ШЛЯХТИ В БРИДЦІНІ

У Бродях відбувся повітовий зїзд загонової шляхти. У зїзді взяло участь 160 делегатів із 20 гнізд.

ПЕРЕВИШКІЛ ЛІКАРІВ У ШВЕДЦІ

Військова санітарна влада в Швеції випрацює план обов'язкового військового перевиколу шведських лікарів у ділянках військової хірургії та протигазової служби.

БУВ 20 ХВИЛИН ПІД ВОДОЮ

У Гдині втопився в морі 14-літній хлопець. З води вийшов його по 20 хвилинах. Лікар дав йому засирки і застосував штучне віддихання; хлопець ожив.

АНТРОПОЛОГІЧНІ ДОСЛІДИ У СТРИПЦІНІ

До Бригидів, пов. Стрий, приїхала антропологічна експедиція з інституту полуднево-східних земель з Львова, де 10 днів буде переводити антропологічні досліді місцевого населення.

ПЛЯНУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ДЛЯ ОБОРОНИ ДЕМОКРАТІ

Конгрес Виховання до Демократії в Нью-Йорку приступив по трьох днях нарад до оброблення плану постійної організації для оборони демократії. Організація мала би бути інтернаціональна, себто обняти всі країни світу.

ЖЕНЕВСЬКА ПРАДО - ВИСТАВА В ШТУЧНОМУ ОСВІТЛЕННІ

Щоб, як це було передбачено в програмі, вможливити глядачам відвідувати і в вечірніх годинах виставу мистецьких творів мадридського Прадо, що її відкрили 8. червня у Женевському міському Музеї Мистецтв, заведено в цьому будинку окрему нову електричну інсталяцію, що почала функціонувати в п'ятницю, 9. червня. Вислід перейшов усі сподівання. Виявляється, що різні твори мистецтва, передовсім малюнки Гої, під впливом штучного світла дістали більшу розкішність і тепла, ніж у день. Цей досвід довів до того, що багато прихильників мистецтва, що хочуть відвідувати виставу ввечері у тиші, користаються із цього відгукання. Такий спосіб буде втриманий до кінця вистави, тобто до кінця серпня.

ЖІНКА — ЦЕНЗОР ФІЛЬМ У ДАНІ

Міністерство справедливости Данії призначило паню Боділь Беттруп цензором фільмів. В офіційній мотивації цього призначення подано, що одним із трьох державних фільмових цензорів мусить бути жінка, бо жінки й дівчата є у великому проценті кіновими глядачами.

Боділь Беттруп є заступницею предсідниці „Національної Ради данських жінок“.

РОЗВАЗАЛИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ТОВАРИШТВ У ЛЬВОВІ

Сенат львівського університету припинив діяльність на час 6 місяців таких українських студентських товариств: „Бандурист“, „Правнича Громада“ і „Медицина Громада“. Причиною припинення мала би бути протиставленість і неадекватна праця виділів і поодиноких членів цих товариств.

ЗАГАДКОВА СМЕРТЬ СТУДЕНТА БОГОСЛОВІ

На полях під Сквилювом біля Львова знайшли вночі трупа 25-літнього Дмитра Карпа, питомця Духовної Академії у Львові, що тимчасово перебував у домі о. Т. Ковалюка, парох в Сквилюві. Досі не вдалося ствердити чи Дмитро Карпо погинів самогубством, чи згинув від кулі.

ХМАРОЛИМ НАД БІБРЕЧЧИНОЮ

Над селами Десятники, Ятвяги, Орішківці й ін. в Бібреччині пройшов хмаролім. Вода наробила багато шкід. М. ін. вода виполокала з ґрунту картоплю і її мусіли вдруге засаджувати.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ВМАШИРУВАЛИ ДО СЛОВАЧЧИНИ

БРАТИСЛАВА. — Німецькі війська вмаширували на територію Словаччини і скупчилися головню у смугу, що межує з Польщею. Вмашування німецьких військ наступило внаслідок мілітарного договору Словаччини й Німеччини, на основі якого, на випадок війни, Словаччина має віддати до німецької диспозиції всі свої ресурси, а навіть поставити під німецьке командування свою армію. Та армія має нині коло 30,000 сталого війська, а коло 300,000 резерви. У Братиславі буде наставлений мілітарний німецький губернатор. Дехто є тої думки, що тим Німеччина фактично взяла Словаччину під свій протекторат, так як зробила з Чехією.

НІМЦІ ГОТОВІ ДО НАПАДУ

БЕРЛІН. — Представник німецького уряду заявив, що Німеччина готова до війни і що тепер вона навіть не думає переговорювати. Слова скінчили, тепер наступить діляння, говорив він. Та притім німецька преса складає вину на Британію, що заховає Польщу до олюру. Маленька надія рятунку на мир, говорять німецькі газети, могла би бути в тому, колиб Англія натиснула на Польщу. Німецька преса дає гостру протипольську кампанію, кажучи, що польська влада дотепер арештувала коло 8,000 німців.

МАДЯРСЬКА В СКРУТНІМ ПОЛОЖЕННІ

БУДАПЕШТ. — Мадярщина не хоче воювати проти Польщі, але вона так замотана в сітках німецьких впливів, що не може визволитися. Німецькі газети отверто заявляють, що Мадярщина відразу піде разом з німцями на випадок війни. Деякі мадярські газети протестують і кажуть, що це ще не ясна справа. Німці натискають на уряд прем'єра Телекі з боку, при помочі мадярської нацистичної партії, яка має широку популярність серед мадярських нижчих і середніх класів. Мадярщина є фактично нацистична, говорять кореспонденти „Нью Йорк Таймсу“. Він також каже, що німецький уряд незадоволений з теперішнього мадярського уряду тим, що він поборює нацистичний рух у Мадярщині і що зле поводиться на окупованій території Карпатської України та з словаками. Телекі мабуть уступить.

МІНІСТЕР ЧАКІ В РИМІ

РИМ. — Мадярський міністер Чакі поїхав з наради із Рібентропом та Гітлером просто до Риму, на наради з Чіаном і Муссоліні. Говорять, що це знак великої небезпеки вибуху війни. Бо Чакі поїхав до Італії тому, щоб рятуватися перед війною з Польщею, до якої змушують Мадярщину німці. Він знає, що й Італія не зможе собі бажати такої війни. Він думає, що Італія ще зможе відвернути вибух. Що побачення з Чакієм мусіло бути важке, вказує Факт, що відразу прийняв його міністер Чіан, а описля Муссоліні. Чіан на той час мав замовлене побачення з французьким, англійським і американським амбасадором. Та він відмовився те побачення і дотепер згадані амбасадори не могли з ним побачитися. А французький амбасадор привіз до собою спеціальне писмо до Чіана від прем'єра Даладіє. Проте Чіан відмовився його побачити. Цей факт також уважають за доказ, що положення безнадійне і що війна вибухне незадовго. Дехто навіть припускає, що на 27 цього місяця, в річницю боротьби під Таненбергом.

БОРІТЬБА ЗА ДОМІНАЦІЮ ЄВРОПИ

РИГА (Латвія). — Відомий політичний знавець, Джон Гунтер, донісє до Європи до „Нью Йорк Таймсу“, що війна, коли вибухне ніби за Данією, ніком не буде за Данією. Бо те місто вже фактично є вільною в посідання німців. Що уряд у Берліні скаже те й данціські громадяни роблять. Війна буде за домінацію в Європі. В ній по однім боці як головний партнер буде стояти Велика Британія з цілю зберегти свої посідання і свої впливи, а з другого наступаючий німецький імперіалізм, що хоче безоглядних впливів в Європі.

НІМЦІ ЗЕДНУЮТЬ СОБІ УКРАЇНЦІВ

БЕРЛІН. — Французьке пресове бюро Аває доносить, що німецький уряд звернувся з писмом до тамошніх українських організацій, щоб вони давали йому інформації і факти про переселення українців у Польщі. Німці, говорить аваданське бюро, хочуть у той спосіб перехилити українців на свій бік, і обіцяють їм через натиск на Польщу вибороти повну автономію.

СОВЕТИ ХВАЛЯТЬСЯ СИЛОЮ

МОСКВА. — Совети влаштували летунську парад, щоб при помочі неї показати привабливий англійським і французьким генералам свою силу. Значні твердять, що та парад, хоч гарно виглядала для цивільних людей, з фахово-мілітарного боку не мала ніякого значіння.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНГРЕС І ІМІГРАНТИ

Перша сесія 76. конгресу закінчилася 5. серпня, не ухваливши ні одного з заповіджених законів, звернених проти іммігрантів. Зате вона ухвалила два закони, корисні для іммігрантів, і ці закони вже дістали підпис президента. Один з тих законів дає нагоду легалізувати свій побут усім тим, що прибули сюди нелегально перед 1. липня 1924. року, а другий признає імміграційному уряду додаткові фонди на прискінення іммігрантських справ.

Не зважаючи на такий вислід цієї сесії конгресу, іммігранти не можуть сісти з заложеними руками й почуватися певними, що цей конгрес у найближчій сесії поведеться супроти іммігрантів коректно. Саме біжуче політичне життя в Америці приносить аж надто багато фактів, які вказують, що іммігранти не сміють тепер сидіти, але мусять робити все можливе, щоб конгрес не захотів ухвалити якого нового драконського закону проти іммігрантів.

Вже сама передвоєнна гістерія, що росте й в Америці під впливом загострення європейської ситуації, може довести до гострих законів проти іммігрантів, або, як це звичайно називається, проти "чужинців".

До чого здібні гістеричні законодавці, видно хочби з радіової промови, котру розіслано по всій Америці в четвер вечором, а котру виголосив відомий ненависник "чужинців", адабамський сенатор Кеппер. Він запропонував у цій промові не більше й не менше, лише те, щоб конгрес ухвалив закон, на основі котрого іммігранти малиб дістати щось у роді ультимату: мали би вони стати громадянами Америки впродовж року, а ті, що цього в цьому реченні не зробилиб, мали би бути з Америки депортовані.

Що більше, сенатор радив, щоб уряд зробив якісь кроки проти вмішування чужинців в американські справи. "Нам не треба в Америці людей, що ставлять крику між своєю народністю й американством", говорив менше-більше сенатор. "І ми не маємо місця для тих, що хочуть бути льоальними для якогось чужого уряду".

У той самий час у конгресовім комітеті для розслідування неамериканських акцій один конгресмен закидав Фріцові Кунові, провідникові Німецько-Американського Бунду, зацікавлення європейськими справами так, начеб таке зацікавлення було противне його обов'язкам як американського громадянина.

Того роду факти вказують, куди йдуть настрої американського громадянства, головню тої частини громадянства, що вважає себе носієм американського націоналізму. До чого може довести така ідеологія, якби вона знайшла собі поважну підпору серед громадянства, можемо легко догадатися. Деякий передсмак того маємо з часів світової війни й з перших років по її закінченні. Лише що цим разом справа не стане на старих взірцях, але певно піде далше вперед.

Ніякому іммігрантові не вільно сидіти бездільно, коли в його прибраній вітчині розбухується пропаганда, що може йому наробити багато клопотів.

Тернистий шлях українців під Польщею

Крокодилячі сльози польської преси над "жалюгідною" долею чехів, супроти котрих подобалося було Польщі ще перед роком, у ролі профанатора трупів, забиваючи Заолззя, й зворушливі скарги на "жалюгідну" залежність Словаччини, заледви чи зможуть відвернути увагу зовнішнього світу від трагедії іншого "слов'янського брата", від української національної групи на східних територіях Польщі. Середниками, що при їхній допомозі Польща прилучила ті території з майже дев'ятьма мільйонами українців, є зломані слова й насильство, а безперервне ломання слова й все свіже насильство являються середниками, що ними хочеться вдержати ту українську землю під польською суверенністю.

У Версаї ще не визначено остаточної границі Польщі на сході. До того часу хрестна дорога українського народу вже перетривала цілі століття. Той колись незалежний нарід, що говорить власною мовою, що має власну літературу, і що ним колись правили власні володарі, належить до найбільших націй Європи. За австрійського панування той нарід був зданий на ласку й неласку поляків, котрі там, хоча їх скількість мала, мають великі посілости. Поляки грали на дворі Габсбургів велику роллю, а українці належали переважно до нижчих суспільних верств. В більшості були вони дрібними хліборобами і коли в 1849 р. знесено в давній Австрії панщину, то, щоправда, могли вони трохи відіхнути, та польські гнобителі вишукали нові середники, щоб їх гнобити. Відповідало це тільки правдивій польській наївності, як поляки під московським пануванням в часі їхнього повстання в 1863 році сподівалися, що українці радо допоможуть своїм гнобителям привернути ім їхню стару, польську велич. Від українців, що ніколи не переставали боротися за свої національні права й свою незалежність, поляки вже тоді дістали енергійну відмову. За морування польського намісника в східній Галичині, що його доконав у 1908 році український студент, знов пригадало світові, що це був життєвий відрух сильного народу проти понижуючого положення.

З вибухом світової війни знов віджили українські надії на визволення. Клич про самовизначення народів спалахнув і серед українців. Вони заявили за самоозначення, створили свій уряд з осідком у Львові та організували власну армію, що її недостаточне озброєння та брак муніції доповнювала націоналістична готовність до жертв. Зпочатку українці зуміли вдержатися на всіх позиціях проти всіх сторін та зробили багато перешкод полякам, що тільки що по подарованню їм державної незалежності в своїй глупій манії знов мріяли про велику Польщу від Балтики до Чорного моря. Діялося це в тому часі при кінці 1918 р., коли то "Польські Комітет Народовий" в Парижі робив натиск на союзні держави, щоб дали свою згоду перепроводити на схід армію Галлера, зложену з трьох модерно озброєних дивізій, що їх організовано у Франції, переважно дезертирів та воєнних полонених. На сході вони мали етнографічно чисто польські території. Завдяки безпосередній піддержці французів далекосяглих польських експансійних бажань, підступ удався. Відділи армії Галлера дістали ще й офіційне поручення здержувати дальший напір на захід большевиків, та в кожному разі не були призначені до боротьби з українцями. Правда, генерал Галлер не міг перешкодити в тому, що червоні зайняли Вильню й посувалися до лінії Пінськ—Ліда—Бересте—Литовське, та зате стравив злобути лаври деінде, а саме він вирушив далше на південь, на Українську Національну Армію. А до Парижу тимчасом все йшло повідомлення, що воюється тільки проти червоних.

Та українці кинулися до оборони й у червні 1919 року їм вдалося перейняти офензиву й проломити польський фронт. Та проте з браку амуніції побідники українці мусіли уступити до колишньої російської границі, а відважні відділи галерчиків тимчасом помалу за ними, але все поза досягом українських багнетів. Вмашур поляків до східної Галичини було вже забагато навіть для самої Ради Чотирьох у Парижі. На основі української скарги Рада притягнула поляків до відповідальності й прийшло... до жакливого висліді, що поляки вкінці в дні 25-го червня, дістали повноважність зайняти цілу Галичину, під умовою, що гарантують життя й майно

мирного населення. Того, що зломив слово, знов іменовано мужем довіря. Військова окупація, згідно з рішенням з дня 23-го лютого 1921 року, не мала ще обсоновувати правного стану. Та коли Англія домогалася вирішення, польський сойм уважав, що для приспання недовіря союзних держав і він мусить щось зробити. Він у дні 26-го вересня ухвалив повну автономію для східної Галичини й той порожній польський жест вже вистарчав Раді Амбасадорів за гарантію прав українців на самостійність. В дні 15-го травня 1923 року усталено польську східну границю й східно Галичину втягнуто до польської території. Останньою причиною того рішення були: ігноранції майже в усіх східно-європейських питаннях, знехтування й погорда українськими правами та апетит англійських і французьких фінансових груп на східно-галицькі нафтові терени. Правда, конференція амбасадорів покликана ще й на польську ухвалу створити для східної Галичини автономний уряд. Та здійсненням того жадна згаданна великодержав більше не турбувалася.

Сповідність було задержано, а Польща однак мала вільне поле до безприкладної політики гноблення відносно українців. Як на кпини, писав тоді "Тан": "Польща, що вже довершила великого діла відбудови, зуміє й для Галичини створити можливість розвитку та перемінити ту величезну провінцію в країну праці, що з неї користати буде ціла Європа". Французькі нафтові потентати дійсно ту користь відчували, але зубожіння міщого населення аж тепер доперва мало зачатися. У викутті прийдешності львівське "Діло" писало: "Парижські рішення для нас не існують. Сила побідила право".

Коли в дні 18-го березня 1923 року безконечний український похід спонтанно рушив до львівської катедри святого Юра, центра українського національного життя, й там спільною присягою ствердив, що ніколи не стерпить насильства, на безборонній масі наскочила з усіх сторін з голими шаблями славна польська кіннота та так немилосердно біла голови шаблями й прикладами крісів мужчин, жінок, дітей і старців, що вулиці були червоні від крові. Від того часу польське військо мало вже часто нагоду здобувати нові лаври побідними геройськими подвигами.

Нині українці живуть як у тюрмі. На кожному кроці переслідують їх поліція. Без відомо-

ма поліції вони не можуть по-дорожувати в нутрі краю, а на подорож за границю взагалі ніхто ніколи з українців не дістає жадного позволення. Вські зїзди, збори та публічні мови, поліція з права забороняє. При виборах до соймів чи громадських рад завісила перескадається сваволею, щоб українці у важніших громадах не дістали більшої частини. Осягнути це не важко, бо цілі виборчі листи уневажнюється, а тисячі українців з виборчих лист вичеркається. В українській столиці у Львові вибрано в травні 6. р. до Міської Ради 64 поляків і 16 жидів, та однаке ні одного українця. Українське національне почування вважається каригідним, національні партії є прямо заборонені а їх прихильників безоглядно переслідуються. Членів нелегальної ОУН (Організації Українських Націоналістів) майже кожного дня засуджується на високі кари тюрми до 8 літ. Не мінає ні одного тижня, щоб відомі українські щоденники "Діло" та "Українські Вісті" не були сконфісковані. До того вистарчає вже тільки об'єктивне подання факту. Урядове виховання українців на добрих польських громадян починається очевидно від їх фінансового здирання. Стиско перестерігається того, щоб українці брали участь в підписуванні всяких суспільних позачок або в користь польських інституцій або на польські державні цілі. На впертих роблять майстерний натиск поліція й уряди. Квітуча українська кооперація, що й саме являється доброю поміччю для незможного мало-земельного селянина, є вже від давна тріскою в оці поляків. На низові кооперативів накладається безправно всякі надзвичайні податки, а якщо вони є несплатні, тоді платити кооперативна централь. Як довго вони ще зможуть видержати той фінансовий натиск, є у всякому разі питанням, бо ж вони не можуть чинити на жадні кредити з польських державних фондів. Середником до господарського зубожіння українців являється і гранична смуга. Набути землю — є для українця прямо неможливим і навіть при спадщинах робиться всякі можливі труднощі. Це, що українців не допускається купити при парцеляції земельних дібр, є для поляків справою само собою зрозумілою. Українець не тільки що не може дістати посади вищого державного урядовця, але навіть щораз більше проганяється українців з нижчих державних посад.

В 1922 році було в східній Галичині ще майже 3,000 українських шкіл; нині вони з винятком кількохсот зліквідовані й перемінені на польські школи. Такамо переслідується й гноблення шкіляництво. Школи замикається, відбирається права навчання та примушується вчити польською мовою. З огляду на добре вражіння, приобіцяного українцям у 1922 році власний університет. Очевидно, що з того нічого не вийшло. Натомість нині у всіх польських високих школах існує для українців нумерус клязус, щоб у той спосіб знищити українську інтелігенцію. Читальні найстаршої української культурної організації "Прогрес", які польська поліція лідодріло контролює, по черзі замикається, немилосердно заряди заступається іншими, а на забудування нападає й нищить польська вулиця. Український театр у Львові заборонений вже від 10 літ. Український спортову площу у Львові вивласнено без яких-небудь правних причин. А та хвиля руїни розгортається також навіть на українські дитячі садки.

Велику роллю в розвитку українського національного життя відіграє греко-католицька церква під проводом старого архієпископа Шептицького. Щоби запобігти її поширюванню, українцям забороняється переходити з православ'я на греко-католицизм, а притому всіма середниками змушується українців переходити на римо-католицизм, котрий вважається "польським". Безоглядну війну ведеться проти нижчого українського духовенства. Наприклад засуджується до 2 літ тюрми тих, що в метриках вписуються не польським, а тільки українським письмом. В останніх двох роках мало місце вже 1,600 засудів українських священників. Число арештованих духовних досягнуло в тому самому часі 500 осіб. Не здержується також чужувань проти особи самого достойника митрополита.

Та найбільшою культурною ганьбою в книзі польської історії будуть вписані брутальні військові паціфікації переводжувані на українцях. Особливо відомою стала скаженина польської солдатежки в роках 1930 і 1938. Поляки можуть собі приписувати славу, що винайшли той новий патентований середник гноблення недовольства частини суспільності. В часі тих акцій замордовано з неімовірною жорстокістю та звірачим садизмом сотки українців. Українці мучено в найстрашніший спосіб, спалено безчисленну скількість домів як приватних так і українських організацій, знищено й спалено церкви, пущено з димом цілі українські села.

Але все, що може повстати для гноблення й винищення чужої національності, труслива зрада, ганебне ломання слова чи безлічеське насильство, все це уступає безмірному, найбільш ошалілому шовінізму, що всьому тому згори уділює розрішення. Але й у нутрі польщини ніхто не піднесе руки протесту проти покористування тими методами. Навпаки, військові й політичні роблять усе, щоб тільки долити ще до вогню оливи. Вони навіть колишні міністри як пан Станіслав Грабський вірять, що відсвятять свою колишню славу як державних мужів, коли вони публіцистично починаються до скріплення гноту чужої національної групи.

Жидівська філософія.

Учитель: Кілько є 70 і 80?

Жидок: Злотий і п'ятьдесят грошів, пане професор!

З БОІВ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(13)

Хлопці, бачачи перед собою переважаючу силу, все ж таки збори не зложили, наладували кріси, стали під мур та заявили, що як впаде один стріля від сторони чехів, то вони дадуть салву, хоч їх було лиш три. Заявили теж, що лиш на приказ своєї команди відложать зброю. Отже військові й поліція були безрадіні. Закликали телефонічно команду Січ. Прийшов Січовик-підстаршина, дав приказ, "На рямі кріс", та пішов з ними на поліцію, де зложили "офіційно" зброю.

Між ними трьома Січовиками був Василь Мороз з Дрогобищини.

Напруження тим загострювалося, же січачі нехтели одложити збрать. ("Січачі" — так прозивали чехи наших Січовиків). — Прим. О. Шинкаренка).

Поготівля тривало далше й було все гостріше, так, що в білторок пів до шостої, дня 14. березня рано, два панцирні авті приїхали під січову

гостинницю та без жадної причини почали стріляти до вікон, бо знали, що там знаходиться січова команда. Хлопці, щоб оборонити штаб Січ, кількома гуртками вибігли з команди Січ при вул. Румунський на вулиці міста. Одна група пішла на міський уряд, друга група, котра складалася з самих "говерлістів", вони мешкали в старім кіні та з нього виїхали, обсадили дім "Розенбаума".

Провідника Говерлі (відділ летючої ескадри) там ранено.

Третя група вдерлася до січової гостинниці, де між ними був пор. Кульчицький, як командант. Там були два вбиті.

Всіх убитих в числі 18 привезли на поліцію. Між ними Малимук і Проць, котрий згинув у Житоцькій Січі.

(Потім чехи напали з січовою гостинницею на січову команду, що вже знаємо з попереднього. — Прим. О. Шинкаренка).

Середи, 15. березня 1939.

Чехи до останньої хвилини не уступали з касарень, під охороною панцирників вивозили автами все добро. Нашу сторожу не допускали. Коло 2. год. попол. чехи відійшли. Наші зараз усе заняли. Також обсадили ми касарню біля Іви (Левусь з своїм відділом).

Січовики почали роздавати зброю тим, котрі приходили з сіл та відходили на фронт у сторону Королева.

Тимчасом наближались мадяри до Хусту. Відтинок, який був менше загрозений, але важний для відступу від Тиси до стації, тримав пор. Цуга з своїми хлопцями, між котрим впаав на пероні Михайло Андрушків (Ханцьо) — один буквинець був ранений у лікоть. Перед сильною навалою мадярів не могли вдержати фронту, всіли на автобус та відіхали в сторону Сокиринців. Стали на дорозі та зустріли другу групу, котра була в Сокиринцях під проводом пор. Сулятицького.

Нівицького післав до Золотарева з групою селян, які дістали зброю (4), де він мав організувати оборону, а рівно-

часно це був звязковий відділ, який мав безпосередню лубчу з головною частиною Січ.

Нівицький відійшов. По дорозі стежі доносили, що Хуст уже занятий мадярами, а головна частина всіх українців відступила на Тячів. Селяни, чуючи таку вістку, стали трівожитися та з недовірям відитися й відноситься до Січовиків, очікуючи, що прийдуть мадяри. Перед вечором хотіли його розібрати. Так ми розійшлися.

В Золотареві стрітив я проф. Рішка й інших, котрі приїхали з Хусту, радили мені (то є Нівицькому) сидіти з ними. Так я виїхав до Драгова. По дорозі я порозумівся з ними, що сиділи в авті (не можу з відомих причин подати назви), що я хочу дістатися до гурту Січовиків, відідали мені авто до диспозиції, та з Драгова до Буштина мав мене шофер відвезти. Ідучи дорозою, стрічаю чотирьох Січовиків, котрі їхали мотоциклами, між якими я пізнав Вол. Андрушкова, який був командантом гарнізонів від Драгова вгору. Той сказав мені, щоб

я вернувся та не їхав до Буштина, бо ціла група вернулася на Драгово тому, що мадяри відтяли дорозу в Тячів та його обсадили.

Вертаюся автом до Драгова і чекаю до рана. Не дочекавшись тої групи, бо група перед Драговом вернулася в сторону Углі. Тільки три Січовики прийшли до Драгова, які передали цілу колоньку, та не знали, куди вона піде.

Не діждавшись колоньки в год. 4-тій рано, рушили ми в дорозу на Углю. В Драгові я перебрався в цивільне убрання, лишаючи наплечник, плащ і січовий одяг селянинові. Також йому лишив і кріс, а взяв собі револьвер та 50 набоїв, бо мадярони-кацапи по дорозі розбрюховали.

Під Углем стрітили ми 6 людей, які відпочивали під горбком, а селянин з зимівки доносив їм їсти. Між ними були: як провідник Продан, десятник 45 п. полку чеського; булавний-Січовик Левусь, Сірий, Брус, Шур і ще два. Наїхавши там, рушили ми далше в дорозу, яку нам показав 72-літній дідуся. Та щоб оминути лихо по дорозі, пішли

ми в сторону Малих Угольок, та в одного тамже селянина заночували. Пятниця, 17. березня. Того селянина, в котрому ми ночували, вислали як розвідника до Углі та до Вел. Угольок. Рано приніс відомості, що всі Січовики, які переходили через Углю, пішли в сторону Бичкова, залишаючи за собою великий державний автобус. Селянин, показуючи дорозу, випровадив нас аж до Нересниці, де повивали вже мадярські прапори. Селянин нас попрощав з плачем.

На наш прихід прапори поскидали.

Далше прийшли ми до Ганич. Село майже жидівське. Була субота, 18-го березня 1939. Жиди в святочнім настрій почали нас витати як мадярів, співаючи мадярські пісні, з мадярськими триколірними. Демонстраційно нас витали. Та було велике для них розчарування, як мусіли все скидати та співати українські пісні...

Далше наше село було Каліни.

(Далі буде).

• 3 ДНЯ •

МАТЕРІАЛИ ДО ЄДНОСТІ.

II.

Чи пригадують собі читачі, як гостро виступали наші "гетьманці" проти того, коли їм хтось закинув, що Скоропадський продав Мадярщині Карпатську Україну? На такий закид їх огорнула лють і вони безконтрольно випускали з себе слова грубої лайки.

А ось тепер самі гетьманці признаються до того, що Карпатською Україною з мадярами торгували, а навіть зрелись Карпатської України на користь Мадярщини, мовляв, за те, що Мадярщина допоможе увільнити Україну від большевиків.

ЩО ПИШУТЬ ГЕТЬМАНЦІ.

В кінцевій частині комунікату пресового відділу гетьманської управи, друкованого у шікаговським гетьманським "Нашім Стягу" 12. серпня ц. р. пишеться між іншим таке:

"Ще в 1920 році бувший дипломатичний представник Української Держави у Відні, Вячеслав Липинський, користавшись своїми зв'язками серед мадярської дипломатії, вів переговори з мадярськими правлячими колами про підтримку українського проти-большевицького визвольного руху. Переговори ці нічого реального не дали. Аж у 1929 році з почину гетьманського центру і за його участю відновилися ті переговори і повстала конкретна ідея середньо-європейського блоку держав для боротьби з Совєтами... Чехословацька не входила в рахунок зовсім як держава антантської і совєтської орієнтації. Без участі Мадярщини такий блок, а значить і конкретна допомога Радянській Україні, тоді були нездійсненні. З другого боку, Мадярщина вимагала за свою поміч у цій ділі того, щоб Україна, коли здобуде за поміччю мадярів самостійність, не перенесла приєднання української частини Чехословацької Республіки до Мадярщини на автономних основах. Мадярщині обіцяно, що коли за її поміччю Радянська Україна буде від совєтської влади звільнена, то на згадану вимогу Мадярщини згодиться" (підкреслення наші).

ОТЖЕ ГЕТЬМАНЦІ ЗГОДИЛИСЯ.

Бачимо з цього виразно, що гетьманські політики таки згодні відступити Мадярщині Карпатську Україну, ніби за ціну помочи увільнення України від большевиків. Яку саме поміч, не сказано. Зате про ту поміч згадує в своїм отвертій листі, поміщенім у "Ділі" 1930 р. сам Вячеслав Липинський, і каже, що та поміч заключалась у тому, що мадяри мали заплатити гетьманському центрові 50,000 пенгів. Але не заплатили, бо Скоропадський вручив їм підписаний документ зречення Карпатської України, ще заки дістав на руки гроші. Отож вони документ заховали, а Скоропадського відправили з нічим.

ГЕТЬМАНЦІ ШЕ ДАЛІ ОПРАВДУЮТЬ ЦЕЙ ПОСТУПОК.

Гетьманці далі обстоюють при своїм і таку "політику" називають правильною. В згаданім комунікаті далі говориться:

"Що таке рішення було єдино можливе і відповідало відношенню міжнародних сил, показує недавня трагедія Карпатської України. Як показали наведені факти з карпато-української трагедії, вся демагогічна карпато-самостійницька оунівська трам-

драція була не більш, як прояв політичного дикунства і глузоті, або провокації".

Отож усі спроби наших братів із Карпатської України визволитися з чужого ярма називають ті гетьманські політики "демагогічною карпато-самостійницькою оунівською трамтрацією". Твердять вони також, що справа самостійності Карпатської України ніколи не була реальною; тому добре зробили гетьманські представники, що вже в 1929 році зрелись її на користь Мадярщини.

ЧОМУЖ ТОДІ ЧПТАТИСЬ НАЦІОНАЛІСТІВ ЗА ТРАГЕДІЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

Коли Карпатська Україна в міжнароднім укладі ніколи не мала шансів стати самостійною, чи прилучитись до матернього пня, то чомуж тоді гетьманці вину за трагедію в Карпатській Україні звалюють на українських націоналістів і лають їх у таких непристойних, просто хамських словах? Чому гетьманці не поступлять чесно, згідно зі своїми переконаннями і не скажуть: "Люди, не нарікайте на нікого, що впаде Карпатська Україна. Вона не могла встояти. Ми це давно передбачили і зрелись її на користь Мадярщини. Жалуйте тільки тих молоденьких студентів і Січовиків, що в пориві патріотизму пішли на видиму смерть".

Колиб так гетьманці сказали, то навіть ті, що не годяться з ними, призналиб їм мужність і чесноту. Зате теперішнє поступовання гетьманців, беручи під увагу хочби їхній останній комунікат, не можна інакше назвати, тільки гідким хамством і з погордою відвернути від нього обличчя.

КІНЦЕВА ЗАВВАГА.

Накінєць треба зазначити, що гетьманці грішать не лиш у заграничній політиці. Вони грішать своєю класократичною ідеологією, яка право завідувати державою хоче віддати вибраним, родовим, аристократичній класі. Такий підхід є з ґрунту фальшивий. Історія каже, що родова аристократія дегенерується. З другого боку, життя каже, що духові аристократи знаходяться серед усіх суспільних класів — найвищих і найнижчих. Англійська аристократія все регенерується новими аристократами, з ріжних класів, яких що року "ушляхотнює" король. Крім того в нас узагалі нема власної родової аристократичної верстви; є лише чужинці.

Грішать гетьманці також і своїм москвофільством, чи "союзом трьох Русей". Хай читач уважно прочитає хочби згаданий комунікат. У ньому на кожному місці підкреслюється, що гетьманський центр бореться проти большевицької влади в Україні, а не проти московської.

Приятельські зв'язки Скоропадського, цього українського "монарха", з москалями; його привабливість на московських балах; у мундурі та з медалями московського генерала, відомі. Уявіть собі під цю пору англійського короля в мундурі німецького генерала, до свастик на рукаві, на балу в Гітлера, а зрозуміте цілий глум над визвольними змаганнями України з боку так званих наших "гетьманців".

Чи таке поступовання це оспова до єдності?

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ШО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В "СВОБОДІ", ТОЯ ПОПИРАЄ "СВОБОДУ".

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ

(За липень 1939)

ПРИХІД:

3 переносу \$50.46
Загальний прихід у липні 2,039.31

Разом \$2,089.77

РОЗХІД:

в) Висилка до краю:
1) Визвольна боротьба \$1,175.00
2) Раненим і втікачам Карпатської України 425.00
3) У. Н. Дім в с. Славній 200.00
4) Рідна Школа 75.00
5) Інваліди 30.00
6) Політичні в'язні 25.00
7) Видавництва 25.00
8) У. Н. Дім в с. Райське 18.00
9) Дівоча Бурса у Львові 10.00
10) Дівоча Бурса в Празі 10.00
11) Сиротинець в Перемишлі 5.00
12) Кошта висилки грошей до краю 13.35 \$2,011.35
б) Школа в Стемфорді 5.00
в) Удержання канцелярії й оплата поштових листів 25.00
Разом \$2,041.35

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід \$2,089.77
Загальний розхід 2,041.35

Лишається в касі \$48.42

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

ОБЪЕДНАНИЕ

P. O. Box 122, Church Street Annex, New York City

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РЯТУЙМО УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ.

Здорово думаючи українські маси, які бажують собі життя і розвою, дорожать нашою церквою, бо церква є важний виховний чинник народу. Церква скріплює загал на душі, держить суспільну мораль.

В нинішніх часах ми діждались страшних часів пониження релігії. Антихристи в людському тілі хочуть усе звернути до поганських часів. Святощі Божі зневажають. Нещасна доля не пожалувала нашому народові найбільших терпін, не тільки освітньо-культурних, але й релігійних. На просторах Великої України під окупацією большевицького молоха московсько-азійська рука знищила нашу церкву. Але в душах українських мас, релігія живе, й чекне часу, коли на руїнах большевицького антихриста зведе Бог.

Поступ ворогів у напрямку нищення нашої церкви йде ступнево вперед.

А ми в Америці сидимо спокійно і читаємо що дня наспілі з краю відомості про нечужий терор ворогів над нашим народом.

Прочитаємо, посумуємо, похитаємо головами тай на тім кіньчяться.

Монгол большевик знищив нашу церкву назовні. Виступив явно проти Христової Церкви, проти релігії і повів протирелігійну пропаганду безбожництва.

А тепер візьмим собі католицьку Польщу, і її відношення до католиків інших національностей, які опинилися під окупацією Польщі. Мабуть католицька Польща не відбігла далеко від большевиків у нищенні церков і знущанні над священниками.

Лише з цим винятком, що Польща не нищить костелів, а розбудовує їх.

Польща, закритившись плащиком католицизму, стала котом католицьких українців і своєю поведінкою доказує, що є найгіршим ворогом католицької церкви. Вона поширює ненависть в інших народів й відвертає від людей доброї волі католицизм.

Чи годиться Польщі, як державі, до того католицькій, замикати по тюрмах сотки українських католицьких священників лише за те, що впливають своїх рідних вірних лю-

дей до метрикальних книг своїм рідним виговором, своєю мовою?

Чи в цей спосіб польські священники поступають по християнськи, що ведуть польських хлопців під українські церкви й кажуть обливати нафтою церкви і підпалювати, як це діялось на Волині, в Холмщині й інших околицях? Хто з цього радів, як полки палили і розвалювали наші Божі храми?

Чи тоді опир большевицький не реготався?

Чи такою поведінкою Польща скріпить свою державність?

Така держава не розвинеться. Вона мусить розложитися, впасти.

Піддаю тут конкретну думку, щоб наша еміграція почала негайну акцію проти Польщі в обороні нашої церкви і наших священників, які сотками караються по польських тюрмах. Вже приблизно два місяці минає, як ми мали відомості, що 900 наших священників польський уряд загнав до тюрми і ті арешти

ДЛЯ ПІЗНАННЯ ЖИТТЯ РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЛЕМЕН
ЧИТАЙТЕ ПОВІСТІ З ЦЬОГО ЖИТТЯ
Наприклад для пізнання життя ЛЕМКІВ:
ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ
ЗА ЗЕМЛЮ

ЛЕМКІВСЬКА ПОВІСТЬ
з передмовою Богдана Лепкого
Автор цієї повісті служив довгі роки суддею на Лемківщині, а як згадує, суддя може пізнати життя народу так, як лише може пізнати уродженець або священник.
Життя лемків у цій повісті змальоване таким, яким воно є. Автор нічого не підкрашує ні зогриджує. Він ні навчає, ні моралізує. Як суддя старався писати по правді: малює велику любов лемка до прагданої землі, його старинні звичаї, що часто зударяються з писаними законами держави. Любов до землі й прагданої звичаї зударяються ще з любов'ю до іншої людини, і так повстає складна картина життя цього прекрасного українського племені, що на своїй малорозквітлій землі та серед важких і несприятливих життєвих умовин зберігло свою рідну землю, свої старосвітські звичаї, мову й віру.
Відомий український письменник Богдан Лепкий у передмові до повісті подає багато невідомого про лемків та автора. Всі розмови в повісті йдуть лемківською мовою, але автор обхотливо розуміє цю мову доданням на кінці кожної словничка лемківських слів.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати до:
"Svoboda"
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

відбуваються на порядку деннім. Як так далі піде, то не залишиться ані один наш священник на волі. Чейже ми брати свого народу! Годі даліше терпіти і лише вичитувати в пресі, що в краю діється і здвигати плечима.

До акції в обороні церкви й священників наших повинен стати весь загал разом з нашими священниками. Треба повести збірку по всіх наших парохіях, частину післати нашим священникам як поміч, а за решту зібраних грошей видати брошури чужими мовами і в них представити Польщу такою, якою вона в дійсності є; як поводиться з нашим народом; що робить з нашими церквами й священниками, скільки наших церков спалила, знищила, і загарбала для себе.

Таксамо від усіх наших парохій, з підписами священників і урядів парохіальних вислати зажелання до Папи Римського, до Ватикану.

Ця акція протестаційна повинна відбутись в однім дні по всіх наших парохіях, і в однім дні вислати всі разом зажелання до Ватикану, й представити ці кривди наші; як польські католики поводяться з нами.

Ми, українці католики, достойні оборони від Папи, бо ми є таксамо вірні католики, як інші.

Найперші початки повинні почати наші священники і провідні люди відповідно й планоно, як воїни Христа, й стати в обороні наших святощів і наших священників.

Г. Туркевич,
Сиракуз, Н. Й.

НОВА ПРОФЕСІЙНА СИЛА.

Недавно в Ньюарку, Н. Дж., ми одержали нову професійну силу не з рідних земель, але зпоміж тут родженої молоді. Цю професійною силою, є 24-літній син громадянина Павла й Михайлини Романишин.

Іван Романишин, хоч іще молодий, вже здав цього року адвокатський іспит з добрим успіхом і стає в ряди наших професійних сил на американським континенті. Його родичі й ціла наша молодь покладають на нього великі надії. Коли приглянемось ближче до його дотеперішньої праці, то її можна звести до двох точок, а це: праця між американцями й праця між українцями.

У 15. році життя він кінчить гайл скул. В університеті стає передсідником Ньюаркського Університетського Гонорового Товариства; членом Альфа Мі Епсіллон 97%; головою Дискусійного Товариства, Гала-лірс; провідником Університетського Дискусійного Гуртка, що у своїй дебаті переміг гуртки Колумбії, Гарвард, Веслєн (Конн.), Вермонт Університету, Нью Йорк Університету і інших. Він був відзначаючим учнем, другим у класі; передсідником і бесідником у школі й на мирових нарадах; заступником голови Правничої Національної Школи братчиком товариства Дельта Тета Фі; урядуючим заступником передсідника Школи Штук Ньюаркського Університетського Товариства, та є членом Лави Директорів у Ньюарку. Це менш-більш його діяльність серед чужих людей, що вказує на невичерпану енергію цього українського юнака.

Та й не менші праці кладе Іван Романишин і серед нашої громадянства. Коли переглянути його життя від першого року, коли він був вписаний у члени У. Н. Союзу, то побачимо, що він тих 24 роки не промарнував, а всеціло віддав для нашої справи, головно для тут родженої молоді. Він жеж молодий, душа його молода, то й не диво, що більше прикладає старань і знання молоді, яка його більше,

чи, можна сказати, краще розуміє. Уже два роки є головою Української Молодечої Ліги в П. Америці; стає організатором і адміністратором Українського Тризуба (журнал); організує Український Університетський Гурток у Нью Джерзі Стейт; вибраний два рази головою Українського Університетського Гуртка; основує Український Гурток Красномовства; є членом 176 відділу У. Н. Союзу, виступає як бесідник на різних українських вічах і зборах.

Небавом адвокат І. Романишин буде мав власний офіс у Ньюарку, Н. Дж., до послуг усього нашого громадянства.

Віriamo, що такий чоловік талановитий буде мати добрий успіх, чого йому всі бажаємо від щирого серця.

І. У., Ірвінгтон, Н. Дж.

Скромність.

Господиня маленького дімку на передмісті розвішує із служницею мокру білизну в городі. Негайно шепче!

— Тс! Марусю, прошу принести мої нові нічні сорочки.
— Та вони не були в пранню. Лежать у шафі.
— Тихо! Марусю, принеси! Сусідка тут заглядає, то найпобачить їх!

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У суботу, 19. серпня 1939. померла в шпиталі Св. Єлисавети в Елізабет, Нью Джерзі, по короткій і важкій недугі, довголітня "членка" У. Н. Союзу, **МАРІЯ ЯДЛОВСЬКА.**

Вдова по б. л. Семені Ядловському, довголітнім головним урядником У. Н. С.

Походила з села Жидин, горлицького повіту, Західної України, де вона родилася в 1878. року. Прожила 61 літ.

До У. Н. Союзу вступила в 1907. році й була членкою ввесь час; останній роки була членкою відділу "Свобода", ч. 25. У. Н. С.

Осиротила сина Михайла. Похорон відбудеться з дому жалоби 339 Розгил Плейс, Елізабет, Нью Джерзі, в понеділок 21. серпня.

Вічна їй пам'ять!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЖЕРТВИ НА РІДНІЙ КРАЇ

посилати на таку адресу:

"ОБЪЕДНАНИЕ"

P. O. Box 122, Church St. Annex, New York, N. Y.

ЗАСУДЖЕНИЙ.

Френк Гейз (направо), посадинок міста Вотербері, в стейті Конетикот, бувший вісегубернатор того стейту, після розправи, на котрій присяжні признали його винуватим злочину обману міста на поважну суму грошей. За ним Томас Келі, його секретар, що був засуджений із Гейзом і 18 іншими підсудними.

ДЛЯ МАСОВОГО ПОШИРЕННЯ

Накладом Українського Національного Обеднання Канади вийшли:

по українськи:

М. ПОГОРЕЦЬКИЙ:

"ДЕМОКРАТИЗМ" СТАЛІНА

Брошура на 32 сторони з 7 карикатурами зображає маску демократизму з большевицької диктатури в Москві та її прислужників по всьому світу 5 центів

по англійськи:

THE UKRAINIAN CAUSE

Брошура складається з 3 частин: 1) радіової промови, котру проф. Г. В. Симпсон за сакутського університету виголосив дня 3. січня 1939. року, а в котрій він підкреснував, чому українська національна справа стала певним питанням сучасної Європи; 2) карти етнографічної України, з поданням її населення; 3) Радіової промови Василя Свистуна, українського діяча в Канаді, про домагання українців. Промова була виголошена заходами Канадійського Інституту для Міждержавних Справ дня 15. січня 1939. 16 сторін 5 центів

При замовленні більшої кількості відповідна знижка.

Шліть замовлення до:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

